

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 295/2022
25.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници из радног односа тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ..., ДД из ... и ЋЋ из ..., чији је заједнички пуномоћник Јелица Мерићка, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, коју заступа Државно правобранилаштво у Београд, ради исплате минималне зараде, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 738/20 од 12.07.2021. године, у седници већа одржаној 25.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 738/20 од 12.07.2021. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужилаца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3598/18 од 17.10.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца да се обавезе тужена да тужиоцима на име накнаде у висини минималне зараде за период од 01.02.2013. до 02.08.2013. године исплати појединачне месечне новчане износе са законском затезном каматом ближе наведене у том ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезани су тужиоци да туженој солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 55.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 738/20 од 12.07.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке тако што је усвојен тужбени захтеви тужилаца и обавезана тужена да тужиоцима на име минималне зараде за период од 01.02.2013. до 02.08.2013. године исплати појединачне месечне новчане износе са законском затезном каматом наведене у том ставу изреке. Ставом другим изреке,

преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде тако што је одбијен захтев тужене за накнаду трошкова које је у поступку пред првостепеним судом имала, а тужена је обавезана да тужиоцима на име накнаде трошкова које су у поступку пред првостепеним судом имали исплати износ од 214.000,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 67.250,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18 и 18/20) – у даљем тексту: ЗПП и утврдио да ревизија тужене није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу у ветеринарској установи „Глутић“. Правноснажним решењима послодавца тужиоцима су отказани уговори о раду са 02.08.2013. године због престанка потребе за њиховим радом уз право на исплату посебне новчане накнаде у складу са Програмом решавања вишка запослених у установи. Споразумом закљученим између Републике Србије – Владе Републике Србије и Друштвеног предузећа „Глутић“ заведеним код надлежног органа Републике Србије 17.10.2007. године и код Друштвеног предузећа „Глутић“ 18.10.2007. године, учесници су се сагласили да је удео државне својине у средствима која користи друштвено предузеће у целини у државној својини (100%), да Република Србија преузима оснивачка, односно управљачка права, да је друштвено предузеће дужно да на непокретностима одређеним Споразумом изврши упис промена у јавним књигама. Исте чињенице садржане су и у Одлуци о изменама и допунама оснивачког акта Производно прометног друштвеног предузећа „Глутић“ коју је донела Влада Републике Србије 09.10.2008. године. Решењем Привредног суда у Београду Ст бр. 166/2013 од 26.11.2014. године отворен је стечајни поступак над Ветеринарском установом „Глутић“ у стечају, а за стечајног управника именована Агенција за приватизацију Републике Србије, Центар за стечај из Београда. Решењем истог суда Ст 166/2013 од 04.06.2015. године усвојен је завршни рачун и завршни извештај стечајног управника од 21.04.2015. године, закључен поступак стечаја над стечајним дужником Ветеринарском установом „Глутић“ у стечају, наложено стечајном управнику да средствима која се налазе на рачуну стечајног дужника покрије настале трошкове стечајног поступка, наложено регистру установа Привредног суда у Београду да изврши брисање стечајног дужника Ветеринарске установе „Глутић“ у стечају, Републичком заводу за статистику да брише из своје евиденције стечајног дужника, а Пореској управи да угаси порески идентификациони број, те стечајном управнику да угаси рачун стечајног дужника а Републичкој Дирекцији за имовину Републике Србије да, у року од осам дана од обавештења Привредног суда у Београду, преузме целокупну имовину стечајног дужника и да о примопредаји исте обавести

стечајног судију. Утужени износи представљају неисплаћену минималну зараду тужилаца за период од 01.02.2013. године до престанка радног односа код туженог дана 02.08.2013. године, чија висина је утврђена вештачењем вештака економско-финансијске струке.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да тужена у датој ситуацији, као оснивач правног лица које је престало да постоји брисањем из судског регистра по закљученом поступку стечаја, не одговара за обавезе тог правног субјекта, па је основан приговор тужене о недостатку пасивне легитимације. Стога је као неоснован одбијен постављени тужбени захтев. Према разлозима датим у првостепеној пресуди, околност да је над послодавцем тужилаца спроведен стечајни поступак указује да се не ради о правном лицу које се искључиво или претежно финансира кроз уступљене јавне приходе или из републичког буџета, а за чије обавезе, на основу члана 14. став 3. Закона о стечају, одговара Република Србија као њен оснивач. Првостепени суд је оценио да је терет доказивања те чињенице био на тужиоцима, а да тужиоци нису предочили доказе за тврдњу да у конкретном случају постоји одговорност Републике Србије у смислу члана 14. став 3. Закона о стечају.

Одлучујући о жалби тужене, другостепени суд је побијаном пресудом, применом правила о терету доказивања, оценио да тужена Република Србија као оснивач ВУ „Глути“ одговара за обавезе тог правног лица – у овом случају за исплату минималне зараде тужиоцима за период од 01.02.2013. године до престанка радног односа запосленима дана 02.08.2013. године. Стога је преиначио ожалбену пресуду и као основане усвојио постављене тужбене захтеве. По оцени другостепеног суда, на туженој је терет доказивања чињенице да је означено привредно друштво остварило сопствене приходе и да није претежно финансирано из буџета Републике Србије. Тужена до закључења расправе пред првостепеним судом није пружила такве доказе, па је, на основу чињеница које су у овој парници утврђене, другостепени суд оценио да тужена Република Србија као оснивач правног лица ВУ „Глути“ одговара за његове обавезе исплате минималне зараде запосленима за утужени период, у смислу члана 14. став 1. Закона о стечају, без обзира на то што је против назначеног правног лица спроведен и закључен стечајни поступак с позивом на члан 13. став 2. Закона о стечају.

Врховни касациони суд налази да је правилна оцена другостепеног суда у побијаној пресуди да је тужена Република Србија као оснивач Друштвеног предузећа „Глути“ над којим је отворен и закључен стечај одговорна за исплату тражене минималне зараде тужиоцима, али не због разлога наведених у образложењу побијане пресуде.

Одредбом члана 13. став 2. Закона о стечају („Службени гласник РС“ бр. 104/09, 99/11, 71/12) прописано је да ако се утврди да је имовина стечајног дужника мања од висине трошкова стечајног поступка или да је имовина стечајног дужника незнатне вредности, стечајни поступак се закључује без одлагања.

Према члану 14. став 1. истог закона, стечајни поступак се не спроводи према: Републици Србији; аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе; фондовима или организацијама обавезног пензијског, инвалидског, социјалног и здравственог осигурања; правним лицима чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а која се искључиво или претежно финансирају кроз уступљене јавне приходе или из републичког буџета односно буџета

аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе; Народној банци Србије; Централном регистру, депоу и клирингу хартија од вредности; јавним агенцијама. Према ставу 3. истог члана, за обавезе правног лица над којим се у складу са ставом 1. овог члана не спроводи стечајни поступак солидарно одговарају његови оснивачи, односно власници, као чланови или акционари.

Из цитираних законских одредаба произлази да се члан 14. став 3. Закона о стечају примењује само онда када се у односу на неко од правних лица наведених у ставу 1. тог члана, не спроводи стечајни поступак. У том случају за обавезе таквог лица одговара његов оснивач. У конкретном случају над ВУ „Глутин“ је отворен стечајни поступак, запослени су пријавили своја потраживања и стечајни поступак је закључен по одредби члана 13. став 2. Закона о стечају. С обзиром на то, по оцени Врховног касационог суда, у овом случају нема места примени одредаба члана 14. Закона о стечају, на коме су засноване и првостепена и другостепена пресуда.

Међутим, и поред тога што је ВУ „Глутин“ посебно правно лице над којим је отворен и закључен стечајни поступак, Врховни касациони суд налази да се тужена не може ослободити обавезе да тужиоцима исплати минималне зараде за утужени период. Тужена је оснивач ВУ „Глутин“ која је до 2008. године пословала као производно прометно друштвено предузеће са средствима која су у целини у државној својини, а која су, према члану 2. став 2. Споразума од 17.10.2007. године, чиниле непокретности, покретне ствари, новчана средства и хартије од вредности, као и права и обавезе тог друштвеног предузећа на дан закључења Споразума. Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта који је донела Влада 09.10.2008. године („Службени гласник РС“, бр. 11/08), Производно прометно привредно друштво „Глутин“ је организовано као ветеринарска установа и почело је да послује у складу са прописима о јавним службама. Све органе ове ветеринарске установе (управни одбор, директора и надзорни одбор) именовала је и разрешавала тужена, док је министарство надлежно за послове ветеринарства било обавезано да врши надзор над законитошћу рада установе. Сагласно одредбама члана 19. Одлуке, Надзорни одбор је био дужан да врши надзор над пословањем ВУ „Глутин“, прегледа финансијске извештаје, даје мишљења о предлогу Управног одбора за распоредлу добити и покриће губитака, те да о резултатима надзора, у писаном облику, једном годишње обавештава тужену у овој парници, као оснивача. Из наведеног се несумњиво може закључити да ВУ „Глутин“ није уживала институционалну и пословну самосталност у односу на тужену државу.

Стечајни поступак над ВУ „Глутин“ је покренут на предлог органа тужене (Министарства финансија), јер је рачун стечајног дужника од 20.05.2011. године, у периоду од 962 дана, био у блокади. На основу доказа изведених у парничном поступку утврђено је да су финансијски проблеми ВУ „Глутин“ постојали и пре 2011. године, због чега су запослени ступили у штрајк. Штрајк је окончан Споразумом од 05.03.2010. године, у чијем закључењу су учествовали представник надлежног министарства за пољопривреду и директор Управе за ветерину, који су се сагласили да се дуговања запосленима на име неуплаћених доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за период од 01.01.2006. до 30.06.2009. године регулишу у складу са закључком Владе, а да министарство регулише дуговања за период од 01.07.2009. до 31.12.2009. године. Док су се текући рачуни ВУ „Глутин“ налазили у блокади, код „Комерцијалне банке“ је отворен наменски рачун за

субвенције, на основу закључка Владе од 20.10.2011. године, са кога су исплаћиване зараде запосленима закључно са јануаром 2013. године.

Тужиоци потражују исплату минималних зарада за период од 01.02.2013. године до престанка радног односа 02.08.2013. године на основу споразума о регулисању међусобних права и обавеза по основу рада закључених са послодавцем ВУ „Глутић“, којима су се уговорне стране сагласиле да ће ове зараде бити исплаћене у складу са Законом о стечајном поступку и да ће њихова исплата доспевати даном отварања стечајног поступка, с тим што се тужиоци одрекли права да до покретања стечајног поступка исплату зарада захтевају судским путем. Орган тужене је предложио покретање стечајног поступка у коме је констатовано да не постоји стечајна маса и да имовина стечајног дужника не покрива ни трошкове стечајног поступка. Како тужиоци потражују зараде закључно са 02.08.2013. године, а решење о отварању стечајног поступка је донето 26.11.2014. године, тужиоци нису могли да остваре своје потраживање пред Фондом солидарности у смислу члана 127. у вези члана 125. став 1. тачка 1) Закона о раду, према коме запосленом припада право на исплату зараде за последњих девет месеци пре отварања стечајног поступка. Органи тужене чија дужност је била да врше надзор над пословањем и над законитошћу рада ВУ „Глутић“ нису обезбедили други одговарајући начин да се исплате неисплаћене зараде тужилаца које представљају њихову имовину, а које у складу са закљученим споразумима нису могли да наплате у судском поступку пре покретања стечајног поступка. У ситуацији када је тужена оснивач и искључиви власник имовине ВУ „Глутић“ и када на основу одлука Владе та установа није имала институционалну, пословну, финансијску и управљачку самосталност у односу на тужену, Врховни касациони суд налази да се тужена не може ослободити обавезе да тужиоцима исплати минималну зараду за утужени период. У супротном, тужиоцима би било повређено право на имовину зајемчено чланом 58. став 1. Устава Републике Србије.

Имајући у виду све изложено, Врховни касациони суд је нашао да ревизију треба одбити као неосновану, па је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Одлука о трошковима поступка из става другог и трећег изреке је донета применом чл. 165. и 163. став 2. у вези члана 153. ЗПП. Захтев тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији је неоснован имајући у виду неуспех ревидента у овом поступку, а захтев тужилаца за накнаду трошкова одговора на ревизију је неоснован јер се не ради о трошковима који су били потребни ради вођења ове парнице.

**Председник већа – судија
Катарина Манојловић Андрић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић